

Talousvaliokunta 18.10.2023
Peppiina Huhtala, asiantuntija / EK
Peppiina.huhtala@ek.fi

SEP-asetus osana EU:n patenttipakettia – EK:n näkökulmat

Elinkeinoelämän keskusliitto

Patenttipaketti ja sen tavoitteet

- Komissio on julkaissut 27.4.2023 ns. patenttipaketin, joka sisältää yhteensä kuusi asetusehdotusta kolmella keskeisellä alalla: standardien kannalta olennaiset patentit (essentiaalipatentit) , pakkolisensointi ja lisäsuojatodistukset.
- Patenttilakipaketilla täydennetään 1.6.2023 voimaan tullutta yhtenäispatenttijärjestelmää ja pyritään luomaan teollis- ja tekijänoikeuksille avoimempi, tehokkaampi ja tulevaisuuden vaatimukset paremmin huomioon ottava kehys.
- Tavoitteena on edistää innovointia, investointeja ja EU:n kilpailukykyä varmistaen samalla patentilla suojattujen tuotteiden ja teknologioiden oikeudenmukainen saatavuus myös hätätilanteissa sekä tukea erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten innovointitoimintaa.
- **Suomen kannalta erityisen kriittinen on pakettiin sisältyvä aloite, joka koskee essentiaalipatenttien sääntelyä (SEP-asetus).**

Essentiaalipatentit

- **Essentiaalipatentilla** suojataan teknologiaa, joka on todettu olennaiseksi standardointijärjestön hyväksymän teknisen standardin täytäntöönpanemiseksi. Tällaiset standardit liittyvät esimerkiksi yhteenliitettävyyteen (esim. 5G, Wi-Fi, Bluetooth, NFC).
- Jotta tuote olisi standardin mukainen, sen valmistamisessa on siis aina käytettävä em. patentteja. Tällaisista patenteista johtuvaa patentin haltijan monopolia tasapainotetaan sillä, että haltijat ovat sitoutuneet patenttien lisensointiin oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin (FRAND-ehdot).
- **Essentiaalipatenttien käyttö lisääntyy esineiden internetin (IoT) yleistyessä.** Näin ollen hyvin toimiva järjestelmä, joka helpottaa teknologian saatavuutta mutta palkitsee innovoinnista, on ratkaisevan tärkeä EU:n teknologisen riippumattomuuden kannalta.
- **Nokia ja Ericsson omistavat yhteensä 80 prosenttia EU:n alueella voimassa olevista essentiaalipatenteista**. Nämä kaksi yritystä investoivat vuonna 2021 tutkimus- ja kehittämistoimintaan yhteensä 8 miljardia euroa.

SEP-asetuksen tavoitteet

- Essentiaalipatenttien lisentointikehyksellä (SEP-asetus) tavoitteena on varmistaa, että sekä patentin omistajat että käyttäjät innovoisivat EU:ssa ja ovat kilpailukykyisiä globaalisti. Ja että loppukäyttäjät hyötyisivät uusimmasta teknologiasta kohtuullisin hinnoin.
- SEP-asetus ehdotetaan nykyjärjestelmään mm. seuraavia muutoksia: essentiaalipatenttien kokonaisrojaltia koskevat asiantuntijalausunnot ja FRAND-ehtojen määrittäminen pakollisessa sovittelumenettelyssä.
- **SEP-asetus ei täytä edellä mainittuja sille asetettuja tavoitetta.** Aloite olisi toteutuessaan Suomen ja koko Euroopan etujen vastainen, koska se suosii väistämättä EU:n ulkopuolisia toimijoita, kuten kiinalaista Huaweita.

Yhteenveto

- 5G/6G -teknologian johtoaseman säilyttäminen on ratkaisevan tärkeä Euroopan teknologiselle suvereniteetille, strategiselle autonomialle, taloudelliselle turvallisuudelle ja maailmanlaajuiselle kilpailukyvylle.
- Asetuksen kustannukset ja hyödyt jakautuisivat EU:n jäsenvaltioiden kesken epätasaisesti siten, että kaikki muut jäsenvaltiot kuin Suomi, Ruotsi ja Luxembourg hyötyisivät ehdotuksesta.
- Arviolta 75 prosenttia ehdotetun essentiaalipatenttijärjestelmän nettohyödyistä koituisi saksalaisille, italialaisille ja ranskalaisille yrityksille.
- Asetus hyödyttäisi myös EU:n ulkopuolella toimivia kilpailijoita (Apple, Huawei, ZTI)